

MATKAKERTOMUS ISO/IEC JTC1 SC7 INTERIM KOKOUKSESTA 2007

Aika: 3.11 – 7.11.2008, ISO/IEC JTC1 SC7 several interim WG meetings
 Paikka: Kiina, Nanning, hotelli Nanning
 Osanottajat: Noin 80 osanottajaa 16 maasta, Suomesta Pekka Forselius, Mika Johansson, Jyrki Lahnalhti ja Risto Nevalainen.
 Jakelu ja käsittely: FiSMA Prosessijohtamisen työryhmä ja FiSMA hallitus
 Suomen standardisoimisliitto SFS ry, JTC1 yhdyshenkilöt
 Sähköinen versio avoimessa jakelussa internetissä, katso www.fisma.fi

SISÄLLYSLUETTELO:

1. YLEISTÄ	2
2. WG10: PROCESS ASSESSMENT, ISO/IEC 15504.....	2
ISO/IEC 15504 uudistaminen.....	2
ISO/IEC 15504 Part 8.....	3
Benchmarking työkohteet ISO/IEC 29155.....	3
Uudet työkohteet	5
3. WG25: SERVICE MANAGEMENT, ISO/IEC 20000	5
ISO/IEC20000-1 (Sertifiointimalli).....	5
ISO/IEC20000-2 (Lisäohjeistusta)	5
ISO/IEC20000-3 (Ohjeita sertfioinnin laajuuden määrittämiseen)	6
ISO/IEC20000-4 (Prosessimalli, process reference model).....	6
ISO/IEC20000-5 (Inkrementaalinen malli).....	6
4. MUUT TYÖRYHMÄT JA TAPAAMISET	6
5. YHTEYSTIEDOT JA SEURAAVAT KOKOUKSET	7

1. Yleistä

SC7 Interim kokous 2008 järjestettiin eteläisessä Kiinassa Nanningin kaupungissa. Paikalla olivat työryhmät WG2, WG4, WG7, WG10, WG23, WG25 ja SWG5. Osallistujina oli yhteensä noin 80 ulkomaalaista ja lukuisa määrä paikallisia kiinalaisia osallistujia ja avustajia. Suurin työryhmä tällä kertaa oli WG25 (Service Management). Paikalla oli myös SC7 johto enimmänsä aikaa.

Kokous oli sujuvasti järjestetty ja ilmapiiriltään välitön entiseen tapaan. Kokouspaikkana oli viiden tähden Nanning-hotelli, joten järjestelyt olivat siltäkin osin hienossa kunnossa. Työryhmät kokoontuivat erikseen, pitäen muutamaan kertaan keskinäisiä kokouksiaan. Yhteisiä tapaamisaikoja olivat kahvitauot ja lounasaika. Isäntämme järjesti yhdessä Nanningin kaupungin kanssa virallisen päivällisen maanantai-iltana. Keskiviikko-iltana oli vastaanvoinlainen päivällinen ja kiinalaisia kansanperinteitä lähinnä pontikan juomisen ja kansanlaulujen muodossa.

Nanning on varsin nykyaikainen, noin 5 miljoonan asukkaan kaupunki. Kaupunkikuvassa hallitsevia ovat isot ostoskeskukset ja runsas pyöräilijöiden ja mopoilijoiden määrä. Mopoista suurin osa oli sähkötoimisia, joten ilman laatu oli erinomainen. Monsuunikauden johdosta melkein kaikkina päivinä satoi ja muutenkin oli hyvin kostea trooppinen sää.

2. WG10: Process Assessment, ISO/IEC 15504

Pääasialliset työkohteet olivat ISO/IEC15504 uudistamiseksi perustettu työryhmä, Part 8 (Service Management PAM), Part 9 (Target capability), Benchmarking ja ehdotukset uusiksi työkohteiksi (Conformity of assessment, Safety PAM). Kaikissa työkohteissa edistettiin merkittävästi. Kukin työmaa on selostettu alla erikseen.

WG10 päätti siirtyä osittain puhelinneuvottelumuotoisten kokousten pitämiseen. Niiden aihepiiri on yleensä rajattu tiukasti, ja kesto on enintään 4 tuntia. Materiaalien on oltava hyvissä ajoin kaikkien maiden käytössä, ja osanotto on vapaa. Yhtenä kokousaiheena kevätkaudella 2009 on benchmarking, ks. alla. Täysimittainen kokous pidetään seuraavan kerran SC7 Plenaryn yhteydessä Delhissä toukokuun 2009 viimeisellä viikolla.

ISO/IEC 15504 uudistaminen

WG10 käsitteli kaksi päivää ISO15504 uudistustyötä. Se on tulossa vähitellen ajankohtaiseksi, kun ensimmäiset ISO-versiot tulevat viiden vuoden ikään ja ne on ISO:n sääntöjen mukaan lakkautettava, uudistettava tai julkaistava uudestaan. Nyt on siis sopiva aika miettiä seuraavan version vaatimuksia. Tätä varten perustettiin laaja työryhmä jo Berliinin kokouksessa. Työ jatkuu edelleen seuraavaan Plenaryyn saakka toukokuussa Delhissä.

Tärkeimmät keskustelunaiheet koskivat arvioinnille asetettavia vaatimuksia, kyvykkyys- kypsyysasteikkoja sekä työtulosten vaatimustenmukaisuutta (conformance). Yleislinja oli kohti entistä avoimempia ja sallivampia vaatimuksia, esimerkiksi:

- Kypsyys- ja kyvykkyysasteikoille asetetaan yleisiä vaatimuksia. Tulevaan standardiperheeseen ehdotetaan tehtäväksi yksi kumpaakin asteikko, mutta muitakin sallitaan olevan kunhan ovat vaatimusten mukaisia.
- Kyvykkyys- ja kypsyystasoihin 0 – 3 oltiin kohtuullisen tyytyväisiä. Kaikilla osallistujilla tuntui olevan mielipide nykyisten kyvykkyystasojen 4 ja 5 uudistamistarpeesta. Valitettavasti mielipiteet menivät paljon ristiin. Ehdotettiin jopa kyvykkyystason 5 poistamista kokonaan, koska se ei ole yleensä yhtä prosessia koskeva vaan organisatorinen ja kuuluisi siten kypsyysmallin puolelle. Asiaan löytynee hieno ratkaisu tulevissa kokouksissa, sen verran hyvää keskustelu oli. Suomen kantana esitettiin, että taso 4 keskittyisi mittarointiin ja taso 5 enimmäkseen prosessien uudistamiseen.
- Vastaavasti kypsyystasojen 4 ja 5 ehdotettiin uudistettavaksi. Henki oli, että tasot 4 ja 5 vaativat sielläkin miettimistä.
- Pyritään kannustamaan markkinoilla jo olevien mallien (PRM, PAM) julkaisemista ISO-standardina PAS-menettelyn kautta (Publicly Available Specification). Esimerkkinä aiemmilta ajoilta on FiSMA 1.1 FSM menetelmän ISO-versio. Mallien pitää vain täyttää tulevaan standardiin kirjoitettavat vaatimukset.

- Indikaattoreina ovat nykyversiossa peruskäytännöt ja työtulokset ykköstasolla sekä vastaava joukko yleiskäytäntöjä ylemmillä tasoilla. Tulevassa standardissa voisi olla huomattavasti suurempi joukko indikaattoreita, mm. mittareita, riskiluetteloita ja taloudellisia laskelmia (RoI, value proposition).

Arviointiprosessiin kohdistui aika paljon uusia vaatimuksia. Tähän saakka SIO/IEC 15504 standardiperheestä on puuttunut ohjeistus esim. arviointiprosessin tiukkuudesta, indikaattorien määrästä ja todisteiden kattavuudesta. Taustalla on keskustelua mm. prosessien sertifiointista. Tulevalle standardille esitettiin vaatimuksia monitasoisesta arviointiprosessin tyypittelystä Scampi-ohjeiston tapaan.

Suuremmista linjoista käytiin myös keskustelua. Työryhmän raporttiin sisältynee ehdotus uudesta ryhmittelystä ja numeroinnista perustandardi vs. siitä johdetut mallit ja oppaat. Jos ISO:n sihteeristöstä saadaan hyvä numero, kaikki siirretään sen alle. Minä ehdotin, että haetaan sarjaa ISO/IEC 45000, josta saisi aikaan hyvän sloganinkin.

Lisätietoja: Risto Nevalainen, FiSMA ry, [risto.nevalainen \(a\) fisma.fi](mailto:risto.nevalainen@fisma.fi)

ISO/IEC 15504 Part 8

Berliinin plenary-kokouksen jäljiltä oli käsittelemättä n. 30 GT-, TH-, ja TL-tason kommenttia. Näihin kaikkiin saatiin ratkaisut aikaiseksi viikon kuluessa pidetyissä kahdessa kokouksessa. Näiden kokousten kokoonpano oli sama kuin ISO/IEC 20000-4:n kehittäjien – ydinjoukon muodostivat Luxemburgin, Etelä-Afrikan, Englannin, Australian ja Suomen edustajat (katso myös raportin kohta WG 25).

Berliinissä kannoksi kaskessa osoittautunut, ja työt kesän ajaksi keskeyttänyt kommentti arviointimallin tekemistä kuvaavien indikaattoreiden (perinteisesti Base Practices) korvaamisesta prosessimalleissa käytetyillä, tarkemman tason Activities and Tasks -kuvauksilla päätettiin kiertää tuomalla seuraavaan työryhmäversioon WD 2 kaikki WD 1:een saadut Base Practice- ja Activities and Tasks -kuvaukset yhteen. Pienemmässä WG 10:n sisäisessä OWG:ssa analysoidaan näistä parhaat PAMiin tuleviksi indikaattoreiksi, miksi niitä sitten kutsutaankaan. Näin saatu versio on WD 2, johon haetaan kommentit työryhmän sisältä ennen Intian 2009 plenaryä.

Apua indikaattorikeskusteluun piti jo täällä Nanningissa saada Evolution of 15504 -study groupin työstä, mutta valitettavasti tätä ei vielä ollut käytettävissä. WG 10:n loppupalaverissa perjantaina haettiin epäviralliset näkökulmat kaikilta paikalla olleilta mailta kysymykseen indikaattoreiden nimistä ja ääniä sai vain Base Practice -vaihtoehto. Näin selkeän työryhmän kannanoton myötä työtä jatketaan, tosin edelleen on sopimatta mihin tai mitä implementoinnissa käytettäville Activities and Tasks -kuvauksille tehdään.

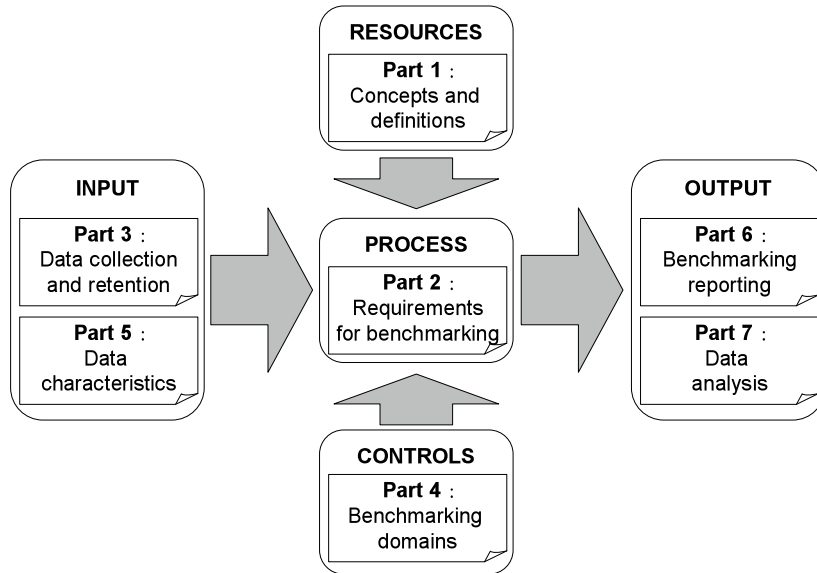
Muut kommentit koskivat pitkälti työtulosten käsittelyä tai olivat käyneet perusteettomiksi ISO/IEC 20000-4:n prosessilistan muuttumisen myötä.

Resoluutio osan 8 osalta oli siirtyminen WD 2:een edellä mainitun OWG:n välityön kautta.

Lisätietoja. Jyrki Lahnelahti, Inspecta Sertifiointi Oy, [Jyrki.Lahnelahti \(a\) inspecta.fi](mailto:Jyrki.Lahnelahti@inspecta.fi),

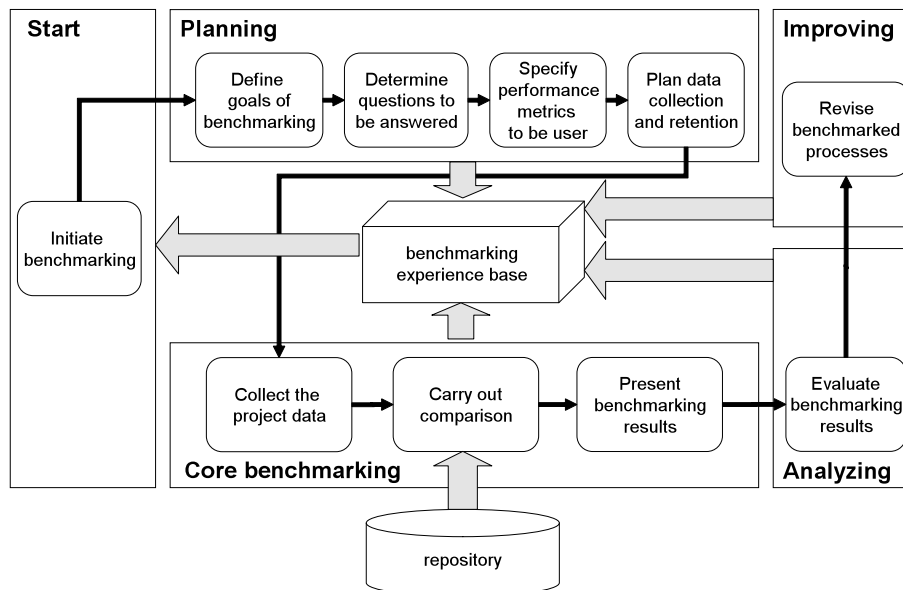
Benchmarking työkohteet ISO/IEC 29155

Kevään 2008 plenaryssa käynnistetty IT project performance benchmarking projekti työskenteli koko viikon tiiviisti kaikkien kolmen editorin voimin. Työn perustaksi otettu ISBSG:n standardiluonnos osoittautui heti alussa liian laajaksi ja sekavaksi yhtenä IS-standardina julkaistavaksi. Niinpä editori-tiimi (Pekka Forselius, Project Editor, Jacky Takahashi ja Carol Dekkers, Co-editorit) oli laatinut suunnitelman kokonaisuuden jakamisesta seitsemään osaan. Hahmoteltu kokonaisuus on seuraavan kuvan mukainen:

Osa 1 eli Concepts and definitions tuli viikon aikana niin valmiiksi, että WD (Working Draft) voitiin lähettää heti kokouksen jälkeen WG10:n työryhmän jäsenten kommentoitavaksi. Kommentointiaikaa on kuukausi, jonka jälkeen editorit käsittelevät kommentit ja laativat ehdotukset niiden ratkaisemiseksi. Ratkaisuehdotuksista keskustellaan sitten 17.2.2009 elektronisessa kokouksessa, jonka kutsu toimitettiin välittömästi WG10:n jäsenille. Tällä menettelyllä pystytään nopeuttamaan standardin valmistumisvauhtia jopa puolella vuodella, koska JTC1- ja SC7-tasoinen CD (Committee Draft)-äänestys ehditään viedä läpi ennen seuraavaa plenarya, jossa sitten voidaan työskennellä eri maista saatujen kommenttien kimpussa sekä käynnistää seuraavien osien editointi.

IT project performance benchmarking- toiminnan kokonaisuutta kuvaava kaavio (framework) ryhmiteltyine aktiviteetteineen ja tietovarastoineen on seuraavan kuvan mukainen:

Otamme ilolla vastaan tarjouksia ja toimitamme materiaalia, jos kuka tahansa FiSMAn piiristä haluaa osallistua tarkemmin benchmarking-konseptien ja määritelmien kommentointiin. Työn tässä vaiheessa jokaisen vaikuttamismahdollisuudet ovat kaikkein suurimmat.

Lisätietoja: Pekka Forselius, FiSMA ry, [pekka.forselius \(a\) fisma.fi](mailto:pekka.forselius@fisma.fi)

Uudet työkohteet

Kokouksen aikana laadittiin ehdotus uudeksi työkohteeksi Safety PRM and PAM. Tähän on ollut tarvetta erityisesti Automotive SPICE jatkeena, koska siellä on kehitteillä uusi ISO26262 standardi. Se perustuu IEC61508 (Functional Safety) standardiin. Moni maa ilmoitti kiinnostuksensa tähän, joten asia on menossa eteenpäin nopeasti.

Koska Suomessa on parhaillaan menossa ydinvoimaloiden järjestelmiä ja ohjelmistoja koskeva CERFAS-projekti, ilmoitimme kiinnostuksemme osallistumiseen. Suomen edustaja nimettiin samantien editoriksi, yhdessä Italian ja mahdollisesti Saksan kanssa. Yhdeksi lähdedokumentiksi ehdotettiin +Safe, joka on CMMI 1.2:n laajennus turvallisuusvaatimuksille.

Lisäksi ilmoittauimme mukaan standardinmukaisuuden kriteereitä (Conformity) laativaan työryhmään. Se ei vielä käynnistynyt, kun NWI-äänestys on vielä menossa.

Lisätietoja: Risto Nevalainen, FiSMA ry, [risto.nevalainen \(a\) fisma.fi](mailto:risto.nevalainen(a)fisma.fi)

3. WG25: Service Management, ISO/IEC 20000

Työryhmä oli taas saanut käyttöönsä isoimman huoneen, mukana oli käsiteltävästä aiheesta riippuen kymmenestä useaan kymmeneen edustajaa. Uusina maina paikalla oli mm. Norsunluurannikko ja Slovakia. Erityisesti Afrikassa kysyntä palvelunhallintastandardille oli kuulemma kovaa, ja markkinat erittäin dynaamiset ja voimakkaasti kasvavat - yhteistyö Kiinan kanssa oli toistaiseksi pitänyt talouskriisin poissa. Aktiivisesti standardeja kuitenkin oli kommentoinut vain viitisen maata, englanninkieliset sekä Italia suurimmalla panoksella. Suomi oli valmistellut osaan 1 ja 4 rakentavia kommentteja, joista saatiin brittiläisen kohteliaat kiitokset.

Ryhmä piti 4 yhteistä istuntoa, sekä yhden istunnon, jossa esiteltiin governance -työryhmän toimintaa, hollantilaisten NEN3434-standardia (esitelty FiSMAn ISO/IEC20000-työryhmässä), tietoturvaa sekä lifecycle harmonisation -ryhmän tavoitteita. Muun ajan eri alityöryhmät kokoontuivat omilla aikatauluillaan.

Viikon lopuksi tehtiin kymmenisen päätöstä, joista kiinnostavin oli virallisen yhteistyön (liason) muodostaminen SC27:n kanssa, tarkoituksena tuottaa dokumentti ”Guidance on the integrated implementation of ISO/IEC 20000-1 and ISO/IEC 27001”.

ISO/IEC20000-1 (Sertifiointimalli)

Osa 1 oli ollut ensimmäisessä muodollisessa äänestyksessä. Kommentteja tuli odotetun mukaisesti runsaasti, joten niiden käsittely aloitettiin omassa ryhmässään maanantaina aamupäivällä, ja työtä riitti torstai-iltaan saakka. Tärkeimmät käsitellyt kommentit koskivat tekstin luettavuutta, ISO9000/1-mukaisuutta ja budjetointiprosessia, sekä prosessien valvomista (management control).

Berliinissä esiin tuotu uuden palvelun suunnittelu -prosessi oli otettu hyvin vastaan, kukaan ei ollut ehdottanut sen poistamista. Vastaavasti nyt päätettiin lisätä olemassa olevan palvelun lopettaminen omana kohtanaan.

Italia oli ehdottanut budjetointiprosessin (Budgeting and Accounting for IT Services) poistamista perusteluna vastaavan prosessin puuttuminen ISO9001:sta, mutta pitkän keskustelun jälkeen se jätettiin malliin.

Sanastoa ja johdon osuutta selvennettiin, ja mahdollisimman paljon tekstiä kopioitiin ISO9001:stä - vaikka esimerkiksi osaamisen hallinnan kohdalla moni maa oli todennut tekstin hankalaksi ymmärtää.

Japanilaiset totesivat termin Management Control (luku 3.3) hankalaksi, joten se vaihdettiin muodikkaasti "process governance":ksi. Samalla lisättiin muutamia kohtia, joilla selvennettiin evidenssien käyttöä tilanteessa, jossa sekä service provider että supplier hakevat molemmat sertifiointia.

Standardin varsinaisiin prosesseihin (luvut 5-8) ei tullut suurta keskustelua herättäneitä kommentteja.

Lopuksi päätettiin, että osa 1 siirtyy seuraavaksi FCD-vaiheeseen.

ISO/IEC20000-2 (Lisäohjeistusta)

Päätettiin, että ISO/IEC 20000-2 siirtyy taas aktiiviseen vaiheeseen. Tavoitteena on tuottaa WD Intian Plenaryyn.

ISO/IEC20000-3 (Ohjeita sertfioinnin laajuuden määrittämiseen)

Osa 3 oli osanottomäärästä päätellen vähiten kiinnostava aihe, paikalla oli vain US, UK, Japani, Ruotsi (editor) ja Suomi (hätäapuna toiminut co-editor). Käsittely kesti kaksi puolikasta päivää, sillä Japani ehdotti lähes koko standardin uudelleen kirjoittamista. Todettiin, että kieli ei ollut kovin selkeää, joten editorille jäi melkoinen kasa korjattavaa. Merkittäviä sisällöllisiä muutoksia ei tehty.

ISO/IEC20000-4 (Prosessimalli, process reference model)

Yhteistyössä WG 10:n edustajien kanssa istuttiin koko viikko työstäen PRM:ään PDTR-äänestyksessä saatuja kommentteja. Äänestyksen tulos oli selvästi työn puolesta, Suomen äänestettyä vastaan sillä varauksella, että kommenttien käsittelyn jälkeen saatetaan vaihtaa puolloksi. Tämän takinkäännön sitten työryhmän loppupalaverissa teimme, kun kommenttimme olivat tulleet käsitellyiksi ja valtaosa hyväksytyiksi.

Kommenttien ruotimiseen osallistuivat enimmäkseen editorit Luxemburgista ja Etelä-Afrikasta sekä Australian, Englannin ja Suomen edustajat. Malli on kuitenkin herättänyt kiinnostusta ja niinpä viikon aikana istunnoissa vieraili myös ainakin Intian, Ranskan, Kiinan ja Korean asiantuntijoita.

Työtä saatiin hyvin eteenpäin ja GT-, TH- ja TL-kommentit käsiteltyä. Loput jätettiin yhteisellä päätöksellä editoreiden hoidettaviksi.

Merkittävimmät kysymykset malliin liittyen koskivat osan 1 versiota, jonka pohjalta osa 4 rakennetaan, sekä erityisesti prosessien outcome-tietojen jäljitettävyyttä. Myös purpose-tekstejä muokattiin hyvinkin paljon käyttäen apuna työn alla olevan osan 1 purpose-lauseita.

Perustana käytettävä osan 1 versio on aikanaan NWIP:n äänestyskommenteissa määritelty nykyiseksi 2005-versioksi, mutta paineet sen vaihtamiseksi työn alla olevaan versioon ovat suuret. Useammankin kommentin käsittelyssä huomattiin uuden osan 1 jo antavan huomattavasti paremman pohjan PRM:n vastaavan prosessin kirjoittamiseen kuin mitä 2005-versiosta saadaan. Ratkaisua ei viikon aikana saatu aikaiseksi vaan asia jäi editoreiden päätettäväksi osan 1 vakauden pohjalta. Ongelman ydinhän on juuri osan 1 ”eläminen” edelleen melkoisen kommenttimäärän myötä. Toisaalta PRM:n julkaiseminen uuden osan 1 jälkeen ei ole mahdollista ilman päivitystä, jos kehitystyössä pitäydytään 2005-versiossa.

Lainattujen tai kopioitujen prosessien tietojen jäljitettävyyttä oli ollut yksi Suomenkin kommenttien yhteisiä tekijöitä.

Tässä päädyttiin käyttämään erillistä jäljitysmatriisia, kopioimaan lainatut prosessit kokonaisuudessaan PRM:ään sekä nimeämään kaikki prosessit yksilöllisesti (päättäneä useinmiten ”for IT Services” tai ”for ITSM”).

Osan prosessilistaa myös yksinkertaistettiin ryhmittelyn osalta ja käytettyjä termejä yhtenäistettiin ja tarkennettiin.

Seuraava vaihe PRM:lle on PDTR 2, joka on äänestyksessä ja kommentteilla ennen Intian 2009 plenaryä.

Tavoiteaikataulu PRM:n valmistumiselle on 2009 aikana, mutta tähän siis vaikuttaa merkittävästi osan 1 vakaus ja luonnollisesti työn eteneminen muutenkin.

ISO/IEC20000-5 (Inkrementaalinen malli)

Inkrementaalista mallia tekevät ranskalaiset eivät saaneet matkarafoja kasaan, joten mallia teki paikan päällä yksi henkilö omassa huoneessaan. Seuraavaksi työn tuloksia puidaan WG25:n sisäisessä äänestyksessä, ja Intian Plenaryyn mennessä on tarkoitus saada dokumentti PDTR-äänestykseen.

Lisätietoja. Jyrki Lahnahti, Inspecta Sertifiointi Oy, [Jyrki.Lahnahti \(a\) inspecta.fi](mailto:Jyrki.Lahnahti@inspecta.fi), Mika Johansson FiSMA, [mika.johansson \(a\) fisma.fi](mailto:mika.johansson@fisma.fi)

4. Muut työryhmät ja tapaamiset

Pekka Forselius osallistui torstaiamuna WG4 – työryhmän kokoukseen, jossa käsiteltiin ISO/IEC 29118 (Information Technology – Tools and Methods of Requirements Engineering and Management for Product Lines) CD Ballot – kommenttien ratkaisuehdotuksia. Pekka oli mukana ainoastaan Suomen kommenttien käsittelyn ajan ja välitti Co-editor Timo Käkölän huomiot ja näkemykset työryhmän jäsenille. Valtaosa Suomen kommentteista ja korjausehdotuksista oli hyväksytty sellaisinaan ja loputkin avoimet asiat pystyttiin ratkaisemaan siten että Suomen äänestyskanta voitiin kääntää positiiviseksi.

Paikan päällä olleiden SPICE aktivistien kesken käytiin neuvonpitoa SPICE 2009 konferenssin järjestelyistä. Se pidetään 2 – 4.6.2009 Turussa. Alec koki huolta taloustilanteen heikkenemisestä ja sitä kautta mahdollisesta

osanottajakadosta matkustusrajoitusten yms takia. Mietittiin mahdollisia keynote puhujia ja sovittiin työnjaosta miten heitä lähestytään.

5. Yhteystiedot ja seuraavat kokoukset

Lisätietoja kokouksesta ja useimmat sen dokumentit ovat saatavissa FiSMA:n sihteeristöstä Mika Johanssonilta tai Risto Nevalaiselta. Kukin Suomen delegaation jäsen osaa informoida parhaiten oman työryhmänsä asioista (ks. matkaraportin vastaava otsikko ja raportoiija).

Seuraavat yhteiskokoukset ovat:

- Plenary 2009, Intia New Delhi, 24-29.5.2009.
- USA, Washington, Interim meeting, loka – marraskuu 2009. USA:n ehdottama päivä on 5-9.10.2009.
- Japani, toukokuu 2010. Ei vielä virallista vahvistusta ajasta, mutta paikka tulee olemaan Tokio.